

Kunta maksun saajana

Osa taloushallinnon automatisointia

Taloustorstai 10.10.2019

Jari Vaine

Maksamiseen liittyviä ajankohtaisia teemoja

- Laki hankintayksiköiden ja elinkeinonharjoittajien sähköisestä laskutuksesta
- Rahanpesulaki
- Toinen maksupalveludirektiivi (PSD2)
- Luonnollisten henkilöiden maksut
- ... ja tulkinnan tarpeita

Laki hankintayksiköiden ja elinkeinonharjoittajien sähköisestä laskutuksesta

- Direktiivi 2014/55/EU sähköisestä laskutuksesta julkisissa hankinnoissa, kansallinen implementointi => laki voimaan 1.4.2019
  - Hankintayksiköille (myös kunnille) velvollisuus vastaanottaa uuden yhteisen eurooppalaisen standardin mukaiset sähköiset laskut
  - Siirtymäaika: muille hankintayksiköille kuin valtion keskushallintoon kuuluvat viranomaiset ja yhteishankintayksiköt sähköisten laskujen vastaanottovelvollisuus alkaa 1.4.2020
- Direktiivi ei kiellä
  - Hankintayksiköitä vastaanottamasta muun muotoisia laskuja (esim. paperisia), mutta julkisia hankintasopimuksia ja käyttöoikeussopimuksia koskevat, standardin mukaiset sähköiset laskut on kyettävä vastaanottamaan
  - Säättämistä kansallisesti soveltamisalasta laajemmin tai tiukemmin

- Lain 4§ (direktiivistä riippumaton kansallinen sääntely): ”Hankintayksiköllä ja elinkeinonharjoittajalla oikeus saada pyynnöstä lasku toiselta hankintayksiköltä/elinkeinonharjoittajalta sähköisenä laskuna”
  - Direktiivissä ei säännellä osapuolten oikeussuojakeinoista tai viranomaisvalvonnasta – Suomessa katsottu ettei uusiin oikeussuojakeinoihin tai valvontatehtäviin ei tarvetta
  - Tulkintahaaste; Laskujen volyyymi tai lähettämistiheys ei ole suoraan riippuvainen organisaation määrittelystä - laskun lähettäjälle tulee arvioitavaksi sähköisen laskutuksen hyödyt
  - Sähköisestä laskutuksesta tulisi ensisijaisesti määrätä osapuolten välisessä sopimuksessa => kieltäytyminen olisi sopimusrikkomus, seuraisi sopimuksen osoittama seuraamus
- Järjestelmätarpeet: Mahdollisesti koko järjestelmän uusiminen tai päivittäminen niin, että standardin mukaisten laskujen käsittely on mahdollista - parhaassa tapauksessa ei tarvitse tehdä mitään
- Mutta selvitettäviä kysymyksiä ainakin
  - Ohjelmistopäivitys vai uusi ohjelmisto? Operaattoreiden ja järjestelmätoimittajien valmiudet?
  - Taloushallinnon ja ICT-toiminnon koordinaatio?
  - Yhteys taloushallinnon automatisointiin – tavoitteena kokonaisvaltainen hyödyttäminen

- Rahanpesu: tarkoittaa toimia, joilla pyritään häivyttämään tai peittämään rikoksella hankitun omaisuuden alkuperä niin, että omaisuus näyttää laillisesti hankitulta.
  - Rahanpesulaissa säädetty ilmoitusvelvollisuudesta tietyillä aloilla toimiville elinkeinonharjoittajille, joita kutsutaan laissa **ilmoitusvelvollisiksi**.
- Laki edellyttää tällaisen yhtiön tuntemaan asiakkaansa (myös kunnat) ja tämän tosiasialliset edunsaajat, sekä yhtiön tekemää riskiarviota, jossa määritellään soveltuvat toimintaperiaatteet, menettelytavat ja valvonta rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien estämiseksi.
  - Arvio ohjaa yhtiötä mm. lähestymään ja huomioimaan riskiperusteisesti erilaiset asiakkaansa .
- Mitkä ovat kriteerit arvioitaessa kuntia?
  - Esimerkki: Rahoituspalveluja tarjoava yhtiö vaatii kunnalta tosiasiallisten edunsaajien tietoja => eräässä tapauksessa yhtiö on katsonut tosiasiallisiksi edunsaajiksi kaupunginhallituksen jäsenet, toisessa taas kuntaa on pyydetty nimeämään henkilöt - kummassakin vaatimus on tullut kunnalle yllätyksenä
  - Ministeriöt eivät tee tulkintoja, vaan jättävät sen toimivaltaisille viranomaisille (?) - olisiko kuitenkin yhtenäinen kriteeristö kunnille parempi?

Toinen maksupalveludirektiivi (PSD2)

- Astui voimaan kokonaisuudessaan 14.9.2019. Direktiivin tarkoitus on lisätä kilpailua, tuoda uudet maksupalvelut sääntelyn piiriin ja parantaa maksamisen turvallisuutta sekä kuluttajansuojaa.
  - Uutta on vaatimus asiakkaan vahvasta tunnistamisesta sähköisissä maksutapahtumissa kuten internetmaksamisessa ja maksutilin online-käytössä..
  - Poikkeuksia esim. toistuvat pienet maksut (jonkin verkkopalvelun kk-maksut), ostot matkalippuautomaateista tai pysäköintiautomaateista, lähimaksut 50 euroon saakka sekä omien tilien väliset maksut.
  - Pieniä ostoksia voi maksaa sähköisesti 30 euroon saakka. Peräkkäin pieniä maksuja voi tehdä vain viisi kertaa peräkkäin tai 100 euron arvosta, jonka jälkeen vahva tunnistus on jälleen tehtävä.
- Finanssivalvonta (Fiva) sallii tilapäisiä helpotuksia vahvan tunnistamisen toteuttamiseen verkkokauppojen korttimaksamisessa. Siirtymäajan tarkoituksena on helpottaa sujuvaa siirtymistä uuteen sääntelyyn. Fiva päättää siirtymäajan pituudesta tämän vuoden aikana.

Toinen maksupalveludirektiivi (PSD2)

- Mitä maksupalveludirektiivi ja erityisesti vahva tunnistaminen edellyttävät kunnilta?
  - Esimerkiksi "verkkokauppa"?
  - Tai kunnallinen yhtiö, jolle asiakkaat maksavat laskujaan?
- Sekä rahanpesulain että maksupalveludirektiivin vaikutukset kunnille näyttävät vaativan lisäselvityksiä
  - Kuntien toiminta ja kuntien erityispiirteet (lakisääteisten tehtävien hoitaminen, päätöksenteko sekä viranhaltija- että luottamushenkilötasolla) ei ilmeisesti ole ollut erityisesti esillä.
  - Kunnan toiminnan piirteet voivat kuitenkin aiheuttaa tulkintatilanteita

Luonnollisten henkilöiden maksut – Kilpailu- ja kuluttajaviranomaisen linjaukset

Maksamisen peruseriaatteen

- Maksun saaja päättää, millä maksutavoilla ottaa maksuja vastaan. Tarjolla olevat vaihtoehdot eivät kuitenkaan saa muodostua maksajina olevien kuluttajien kannalta kohtuuttomiksi.
- Toimiva kulutusyhteiskunta edellyttää, että kuluttajien on käytännössä voitava käyttää eri maksamistapoja ilman tarpeettomia rajoituksia. Erityisesti välttämättömyyspalveluissa on oltava tarjolla eri maksutapoja. Välttämättömyyspalvelut (esim. sähkö, vesi, lämpö ja puhelin) ovat kaikille kansalaisille välttämättömiä palveluja, joita ilman ei käytännössä tule toimeen.
  - Kaikilla väestöryhmillä on oltava mahdollisuus suorittaa maksuja ilman, että heitä sitä kautta asetetaan perusteetta kohtuuttoman eriarvoiseen asemaan hyödykkeiden hankkijoina. Tämä koskee sekä mahdollisuutta saada käyttöön erilaisia maksuvälineitä että käyttää niitä eri tilanteissa.
- Asiakasmaksut?

- Maksamisen tapojen (verkkomaksut, Mobilepay, Pivo, Smartum, iZettle...) merkitys ylipäänsä, erityisesti maksun saajan näkökulmasta - järjestelmä- ja sopimusvaatimukset, kulut...
- Maksuprosessin osapuolten (maksaja, kunta, pankit, operaattorit, järjestelmätoimittajat, talouspalvelukeskukset) roolit
- Edellisistä seuraten: kunnan taloushallinnon ja ICT:n rajapinta sekä maksujärjestelmien ja maksutapojen vaikutukset kunnan taloushallintoon ja automaatiohankkeisiin
- Kunta ja erilaiset vastapuolet yleisesti; oikeudet ja velvollisuudet
- Suomi.fi palvelu; maksut ja tunnistautuminen palvelun kautta
- Muuta
  - Viranomaisasioinnin maksamisen hoitaminen versus saman palvelun käyttö kunnan muuhun maksamiseen - voiko vapaaehtoinen käyttö loukata hankintalainsäädäntöä, tarvitaanko tulkintaa?
  - Maksupalveluiden hankkiminen

Joten... teematilaisuus maksamisesta

- SAVE THE DATE: Keskiviikkona 20.11.2019, alustavasti klo 12 – 16
- Erityisesti näkökulma ”Kunta maksun saajana”, käsitellään mm. edellä kuvattuja aihealueita
- Kaikki etukäteiskommentit, koettujen ongelmatilanteiden ja esimerkkitapausten kuvaukset sekä kysymykset ovat tervetulleita!

Kiitos mielenkiinnosta!

Jari Vaine

09 771 2018, 050 562 7687

jari.vaine@kuntaliitto.fi

kuntaliitto.fi

PL 200, 00101 Helsinki
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki

